

НОЋ МУЗЕЈА (XIV) У КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ КРУШЕВАЦ

У XIV Ноћи музеја у Културном центру 20. маја 2017. године одржане су значајне изложбе на две локације, у Галерији КЦК и у Легату Милића од Мачве.

Изложба дигиталних колажа *Портрет витешке каџиге* Николе Милчева отворена је у Галерији КЦК .

Никола Милчев, рођен 1983. године у Крушевцу. Основне академске и Мастер студије графичког дизајна, завршио је на Факултету уметности Косовска Митровица.

Тренутно је на другој години интердисциплинарних докторских студија, Универзитета уметности у Београду, смер *дигитална уметност*.

Самостално излагао три пута, учествовао на више међународних пројеката и колективних изложби.

Колаж је техника којом се аутор опредељује за истраживање портрета, а фокус је на дигиталним медијима који су данас део масовне културе.

Ова техника у највећој мери пружа могућност здруживања међусобно различитих елемената чијом синтезом се добија нова реалност.

Портрет је тема стара колико и људска цивилизација, али је одувек био пријемчив само уметницима који желе да „истраже“ психо-физичке карактеристике људских лица. Никола Милчев техником колажа која сама по себи може бити асоцијативна, оставља простор гледаоцу да сам открије шта се крије иза представе људског лика.

Реконфигурацијом и преплитањем елемената, портрет у поетици Николе Милчева носи фрагмент информације попут *ДНК* који има у себи структуру историјско-генетског наслеђа.

Портрети представљени у јачој експресији и емотивном набоју, на помало мистериозан начин приказују своју индивидуалност. Тако остављају посматрачу простор да активно учествује у дешифровању идентитета.

Кроз анализу портрета, аутор врши интроспекцију сопственог бића. Подсећа нас да и у модерном дигиталном добу увек можемо открити сопствено поимање света. Он настоји да сецира визуелне кодове нашег времена и да подстакне и унапреди вештину опсервације код посматрача.

*

Изложба слика Момчила Моме Антоновића *Источник Српства – Храм Светог Саве* отворена је у Легату Милића од Мачве у 20:00 сати.

Момчило Мома Антоновић је рођен у Крушевцу 1938. године. Дипломирао је на Академији ликовних уметности у Београду 1963. године, у класи професора Недељка Гвозденовића, код кога је завршио и постдипломске студије, а усавршавао се на студијским путовањима у Француској, Италији, Холандији, Грчкој, Шпанији, Немачкој, САД...

Антоновић је на Факултету ликовних уметности у Београду био редовни професор за предмете сликање и цртање, два пута продекан за наставу и декан у три мандата, а 1989. године био је и гостујући професор на факултетима у Будимпешти и Единбургу. Предавао је и на београдској Академији лепих уметности.

Члан УЛУС-а од 1964. године, Антоновић је имао више од стотину самосталних и учествовао на многобројним колективним изложбама и ликовним колонијама, поставши добитник бројних награда.

Момчило Антоновић је поклонио две слике из овог циклуса, и тиме оплеменио уметничку збирку Легата Милића од Мачве.

Момчило Антоновић гради ликовни израз инспирисан традиционалним вредностима. Његова поезика је аутентична, а рукопис препознатљив, свеж и изнова другачији.

Инспирисан традиционалним вредностима, слику третира као изазов, полазећи од виђеног, али још више од доживљеног, стварајући оригиналне композиције.

Оно што карактерише овај сликарски концепт је процес који боју као средство израза трансформише из визуелне у духовну чињеницу.

Боја зрела и понекад пригушена гради хармонијску целовитост сваког платна са пуно топлине и наглашеног јединства.

Инспирисан Храмом Српства, аутор нас подсећа да је будућност вредна само ако има духовно утемељење на традиционалним вредностима.

По речима Душана Миловановића *Момчило Антоновић је један особити аутор спреман увек на подвиг да на свој начин опева лепоту... О своме отачаству и Храму.*

Марија Стојадиновић

ПОД СВЕТИМ КРОВОВИМА ИСТОЧНИШТВА

(Изложба слика Мома Антоновића из циклуса „Источници српства“ у ЛЕГАТУ МИЛИЋА ОД МАЧВЕ у Крушевцу, у време Ноћи музеја у мају 2017. године)

Кад Мома Антоновић уходи у свој родни град, око њега се окупе све боје детињства, јер он мисли у бојама. У Крушевцу, где је завршио основну школу, могао је да још тада отвори своју прву самосталну изложбу. Јер је у свом источнику овде прво процурео. Биле су то прве капи боје душе једног дечака који је с рођењем понео неку неизлечиву рану. Неку лепу неизлечиву рану. Све што се после догађало било је лакше, а било му је најлакше кад му је било најтеже, јер је тада успевао да резреши свет око себе. Тако се лечио. То потврђује његова изузетно обимна и богата биографија. Биографија уметника. Уметници немају другу биографију до уметничку.

Прва изложба: *Кровови Краљева* (где завршава гимназију). Потом кад заврши Ликовну академију, на којој ће касније као професор изгнездити многе генерације сликара који ће се у лутању по белом свету, његовим учењем, враћати на извориште као једино исходиште свог идентитета у свом ликовном пореклу. Као што ће и он пролазити кроз многе белосветске кровове који ће га много светским искуствима опчињавати и очаравати, док није дошао до *Мог Београда* где је смирио у идејно естетској синтези свој *credo*. Своју ликовну филозофију. Где завршава све што му је у белом свету била течевина, у белом свету уметности са оном дивном дечачком раном, а да заправо није ништа стекао до оних неколико дивних дугиних боја, боје злата, које су му једина тековина.

А из тих златних листића у свим бојама (зелена, жута, окер, сива, плава, ружичаста, црвена, црна и бела, тамна и светла, провидна, невидљива, горка и печена, голубија и глинена, драматична, пепељаста, лирска, ведра и весела, љута и мрачна, ватрена, сунчана, лахорна, музикална, пожарна, савњива, сневна, сновидовна...) иза тих златастих листића просијало је у овом Момином циклусу у Светосавском храму *Источништво српства*.

И да није тако назвао овај циклус све је видљиво. Источник који је објединио унутар себе све Милешеве, Студенице, Хиландаре, Жиче, Лазарице, Девиче, Раванице, Манасије, Милентије, Љубостиње, Калениће, Остроге, Дечане, Пећаршије, Љевишке, Грачанице, Дренче, Сопоћане, Ружице, Мораче, Архангеле, Сентандреје, Наупаре, Крке, Савине, Горњаке, Враћевшнице, Руденице... до последњег најзабитијег српског села, макар да тамо више нема Срба, али тамо је та светосавска црква, ма која, ма где на овом свету, да својим звоном и даље брани постојање српске душе и српског источништва.

Као што је тајно брани у бојама раскоши ликовне представе Храма споља, тајно је брани и изнутра у својој невидљивој утроби Белим анђелом. Видљивим у својој невидљивости! Тамо где он трепери у лирском жубору боја.

Боже, колико је моћна звоњава тих боја!

Тамо негде где неизлечив лечи своју душу.

Мислим да тако треба читати ову ликовну поему коју је Мома понудио овог пролећа крушевачкој и другој ближњој публици, у *Ноћи музеја* у Галерији свог сабрата Милића од Мачве.

Под кровом ове Галерије повратак у град детињства вратиће га и на заборављене кровове Крушевца које још није насликао...

Љубиша Бата Ђидић

ПРЕДЕО ИСПУЊЕН ТИШИНОМ Изложба дигиталних графика Матије Рајковића

У Културном центру Крушевац је поводом манифестације Ноћ музеја у суботу 21. маја 2016. године отворена Изложба дигиталних графика Матије Рајковића „Предео испуњен тишином“ у Галерији КЦК.

Матија Рајковић рођен је 1980. године у Београду. Дипломирао је на Академији уметности у новом Саду 2003. године у класи професора Јована Ракићића на сликарском одсеку. Постдипломске студије завршио је на Факултету ликовних уметности у Београду 2009. године у класи Чедомира Васића.

Тренутно је на докторским студијама АЛУ Београд. Члан је УЛУС-а од 2005. год. и УЛУК-Крушевац од 2011. године.

Председник је уметничког савета Галерије КЦК од 2015. године.

У 21. веку дигитална технологија је присутна у свим сегментима друштва, па тако и многи уметници користе нове технологије као начин изражавања. Утицај дигиталне технологије на ликовну поетику Матије Рајковића нарочито на медиј графике условљава начин на који уметник осмишљава свој рад, од почетне концепције до финалне форме.

Уметник кроз дигитални медиј истражује дискурс компјутерске графике, покушавајући да нам на најаутентичнији начин пренесе поимање данашњег света, у коме нас једино повлачење у сопствену тишину и унутрашњост може вратити суштини бивствовања.

Матија Рајковић истражује апстрактне форме које нас уводе у поетику енформела и акционе уметности, а пејзажи представљају синониме за бекство из туробне стварности свакодневице.

Аутор транспонује своја сећања у унутрашњу тишину или тишину ума. И тако нас уз минимално присуство мисаоних садржаја и емотивног набоја враћа природној интелигенцији.

Аристотел је дефинисао човека као *друштвену* животињу која не може сама да егзистира, а данас је самоћа очима модерног човека оправдана у колико је религијске или уметничке природе. Овако изграђена слика потискује битно изграђену чињеницу да је самоћа подједнако потребна човеку као и друштвено везивање.

Пејзажи у тишини подсећају да је данашњем човеку преко потребно привремено искључивање и дистанцирање из спољног света. Остаје само питање модела кроз који ћемо допрети до суштине.

Матија Рајковић својом поетиком подсећа и позива на циљано и привремено *искључивање*, као када глумац скида маску и враћа се својој суштини.

Марија Стојадиновић

ПРЕДЕО ИСПУЊЕН ТИШИНОМ МАТИЈЕ РАЈКОВИЋА ИЗЛОЖБА У ИНЂИЈИ

У оквиру годишњег програма рада *Галерије Куће Војновића* у Инђији, одабраног од стране Уметничког савета у саставу мр Слободан Кнежевић Аби, мр Небојша Николић и историчар уметности Сања Сајферт, од 14. до 26. јула одржана је изложба дигиталних графика Матије Рајковића *Предео испуњен тишином*.

Матија Рајковић (1980) припада млађој генерацији ликовних уметника Србије. Основне студије је завршио на Академији уметности у Новом Саду 2003. године у класи професора Јована Ракићића. Постдипломске студије завршава 2009. године на Факултету ликовних уметности у Београду у класи професора Чедомира Васића. Члан је Удружења ликовних уметника Србије од 2005. године и Удружења ликовних уметника Крушевац, чији је један од оснивача, од 2011. године. Тренутно је на докторским студијама на Академији лепих уметности у Београду.

Присутан на ликовној сцени већ готово две деценије¹, Матија Рајковић свој уметнички израз манифестује различитим техникама – цртежом, сликом, дигиталном графиком и фотографијом тематски доследно. Полазећи од својих ранијих циклуса цртежа и слика – *Гробља аутомобила* (2009) и *Каросерије и корозије* (2010) уочава се ауторова заокупљеност *структуром виђеног*, које се потом пре/обликује у аутентичне асоцијативне приказе².

¹ Матија Рајковић своје радове излаже од 1999. године. Прва самостална изложба одржана је у Уметничкој галерији Народног музеја у Крушевцу 2004. године. Аутор је до данас имао 23 самосталне и више од 100 групних изложби у земљи и иностранству.

² *Сликајући површине суочио сам се с проблемом решавања простора, прибегавао сам структуралној градњи слике доводећи хаотичност отпада у ред и смислену целину. Трудно сам се да мотив апстрахујем до свођења садржаја слике на чисто пластичне квалитете боја и површина, тако да се визија утискује у сликарску материју. Материја, опет, није третирана као елементарна вредност, већ као последњи степен неког преображаја. Аутомобилски знаци, као слова и бројеви, означавали су наталожен траг извесне цивилизације, све оно што су аутомобили временом прикупили. Обзиром да је следећа етапа улазак у пресу, ти знаци који ће склизнути на степен у коме више неће бити никаквог значења, успоравају распадање материје потврђујући је као остатак неког претходног времена и нудећи је нама посматрачима као нешто проживљено, пуно искуства.* Мр Матија Рајковић, Предговор у каталогу магистарске изложбе Матије Рајковића, Галерија Факултета ликовних уметности, Београд, мај-јун 2009.

Крајње исходиште ове теме јесте циклус дигиталних графика *Предео испуњен тишином* настао 2014. године, који је након Крагујевца, Београда и Новог Сада представљен и публици у Инђији.

Изложба *Предео испуњен тишином* обухвата серију дигиталних графика примарно насталих од фотографија којима је аутор бележио трагове различитих материја – графита, плаката, металних површина у нашем свакодневном окружењу (ограда градилишта ...) временом изобличених процесом распадања а тиме и погодним за разне ликовне асоцијације. Тако настала примарна „слика” уводи се у свет дигиталне технологије који јој интервенцијама аутора даје нова визуелна значења. Увођење у овај „нови” метафорични свет засновано је на једноставним формама вешто организованим у општој композицији слике.

Ове интимне и особене дигиталне графике своју естетску заокруженост добијају и друштвено ангажованим називима које им аутор придаје указујући на суморну и узнемирјућу свакодневицу (*Опстанак, Утопија, ЕУфорија, Кредит у швајцарцима, Егзодус, Само вас гледамо ...*). Понекад су то рефлексије на претходно доживљено и опажено (*Манасија, Стари град...*).

Изложба Матије Рајковића у Инђији драгоцен је сарадња Културног центра Крушевац и Културног центра Инђија, која отвара могућности будућег заједничког деловања на више поља у области културе ове две средине.

Саша Миливојевић

КУЋА ВОЈНОВИЋА У ИНЂИЈИ КАО ЛЕГАТ И ГАЛЕРИЈСКИ ПРОСТОР

Кућа Војновића, споменик је културе од значаја за Општину Инђија. Саграђена око 1873. године, кућа представља репрезентативан пример профане архитектуре у Војводини с краја XIX века. Ђорђе Војновић, велепоседник, библиофил и колекционар из Инђије, поконио је 1974. године своје граду легат, који поред породичне куће садржи библиотеку, колекцију уметничких дела и предмете примењене уметности.

Поред легата Ђорђа Војновића у кући је смештен и легат Николе Петковића, сликара из Инђије, који је већи део свога живота провео у Питсбургу (САД), где је и сахрањен. Овај легат обухвата 71 ликовно дело Николе Петковића рађено у техници цртежа, акварела и уља на платну.

Од самог почетка па до данашњих дана, Кућа Војновића представља значајан културни центар у Инђији, пре свега делујући као изложбено-галеријски простор опредељен реализацији разноврсних програма из области културе.

Одлуком Скупштине Општине Инђија из 2007. године, Кућа Војновића стављена је под надлежност установе Културни центар Инђија, која је преузела бригу како о просторијама Куће Војновића, тако и о целокупном легату који је у њој смештен.

Ђорђе Војновић (1888–1975), један од најзначајнијих грађана Инђије с краја XIX и прве половине XX века, поконио је тестаментом 15. октобра 1974. године своју кућу, библиотеку, уметничке слике и друге вредне предмете Општини Инђија, са жељом да се након његове смрти кућа не поруши, већ да се од ње начини културни дом тј. да се оснује завичајни музеј „Раван Срем“, а да се у оквиру њега оформи научна библиотека¹.

Један део легата који обухвата велику библиотеку од непуних 6.000 књига, међу којима се налази и 70 ретких књига, са делом намештаја (писаћи сто, витрине и други предмети) данас се чува у Народној библиотеци „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији. Његова приватна библиотека се, иначе, може сматрати и зачетком библиотекарства у инђијској средини.

Преостали део легата који обухвата преко 60 уметничких дела (уља на платну, графике, цртеже, скулптуре), фотографије и разгледнице, документа, предмете примењене уметности и намештај, данас се чува у просторијама Куће Војновића².

Одлуком стручног већа Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица из 1976. године, Кућа Војновића је проглашена спомеником културе од значаја за Општину Инђија³.

Поклоном Ђорђа Војновића постављени су темељи за оснивање завичајног музеја у Инђији, што би у будућности представљало испуњење његове тестаментарно исказане жеље, али и искоришћавање културолошких потенцијала Општине Инђија⁴.

Бригу о кући, легатима Ђорђа Војновића и Николе Петковића, одређивању њене улоге у културном животу Инђије, преузимали су Самоуправна интересна заједница за културу (1975–1988), Раднички универзитет (1988–1998), Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ (1998–2007) и, од 2007. године до данас Културни центар Инђија.

У циљу подизања квалитета изложби које се организују у Кући Војновића, Културни центар је 2010. године формирао Уметнички савет, који путем расписаног конкурса за излагање прави програм на годишњем

¹ Тестамент Ђорђа Војновића од 15.10.1974. године.

² Попис збирке Ђорђа Војновића обавила је 02.09.1974. године у име Завода за заштиту споменика културе из Сремске Митровице Мирјана Лесек, кустос Музеја Срема. Попис књига у поседу Ђорђа Војновића обавила је комисија Народне библиотеке Др Ђорђе Натошевић из Инђије 11.06.1974. године.

³ Решење Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица бр.179 од 28.08.1976. године.

⁴ И. Рапић, *Кућа Војновић као културно-историјски споменик*, Инђијски културни канделабар бр. 1, Инђија 2006, 31.

нивоу. Увидом у конкурсни материјал бирају се излагачи, на основу професионалног нивоа и квалитета понуђених пројеката на конкурс⁵.

Заступљени су уметници свих генерација, из области ликовних и примењених уметности и проширених медија и ауторски пројекти. У оквиру изложби приређена су стручна тумачења кустоса и дечје едукативне радионице, што је нарочито битно за ученике основних и средњих школа који су постали редовни посетиоци Куће Војновића⁶.

Интересовање за излагање у Кући Војновића повећава се из године у годину, што говори о квалитету програма и организатора – Културног центра Инђија. Поред изложби по конкурс, организују се изложбе по позиву Уметничког савета, као и гостујуће изложбе у сарадњи са сродним установама или значајним музејским институцијама. Све ово говори у прилог томе да је Кућа Војновића са својим изложбеним програмом заузела веома значајно место у културном животу не само Општине Инђија, него и читавог региона.

Владимир Вукас

⁵ *Културни центар Инђија / 2003–2016. Хроника једног времена*, приредио С. Миливојевић, Инђија 2016, 132–142.

⁶ *исто.*

ИЗЛОЖБА АКВАРЕЛА ИРЕНЕ ПАЛЕЧЕК РАДМАНОВИЋ
ТРАГОМ ИЗГУБЉЕНОГ

Изложба акварела Ирене Палечек Радмановић *Трагом Изгубљеног* одржана је у термину од 26. јуна до 15. јула 2017. године у Галерији КЦК.

Ирена Палечек Радмановић је дипломирала на Академији уметности у Новом Саду, на сликарском одсеку 2003. године. Живи у Београду и ради као ликовни педагог.

До сада је имала више самосталних изложби у Београду.

Ради веома успешно и као илустратор .

Изложба је уприличена по Конкурсу за излагачку сезону у 2017. години у Културном центру Крушевац.

У свом стваралаштву Ирена Палечек Радмановић истражује могућност груписања ликовних елемената по сличности, креирајући једну врсту јединственог и оригиналног метаморфног облика. Овим чином она потврђује да не постоје *недозвољене* повезаности, и да чин креације има најзначајнију улогу у читавој *Васељени*.

Спољашња спрега између живе и неживе природе, и узајамно деловање два или више елемента приликом контакта, основне су идеје пројекта.

Ауторка својом ликовном поетиком представља свет у којем је споје форме и садржаја истовремено динамичан, лирски, маштовит и емотиван.

Фокус је на сразу или судару елемената који у својој различитости егзистирају у поеми заједничког битисања.

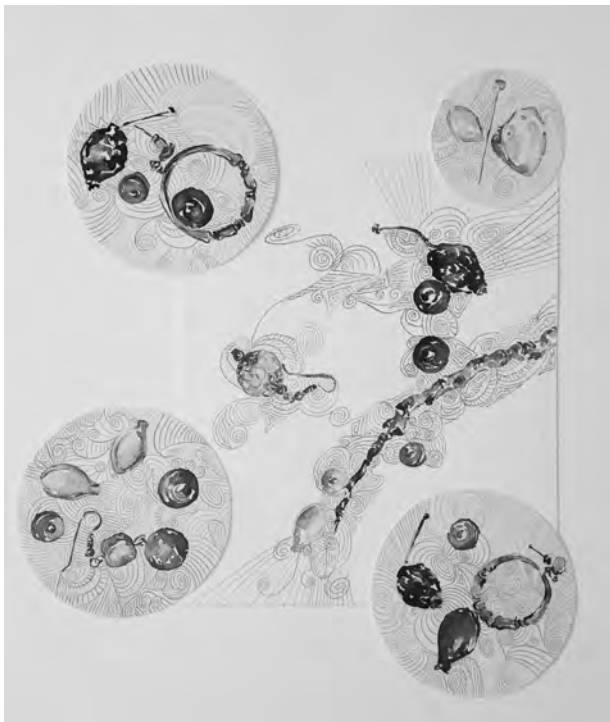
Опредељујући се за технику акварела потврђује своју сигурност у намери стваралачког израза као спољашњу спрегу између човека и природе.

Дело третира као изазов, покушавајући да споји неспојиво, истовремено стварајући префињене композиције које одишу чистотом у духу и изразу. Спој празног и пуног, видљивог и невидљивог, светлости и таме, различита су стања која оплемењују израз, дајући истовремено живот уметничком делу.

Стваралаштво је овде на разини божанског стварања, а дело игра супротности која у чину прераста у хармонични плес. Градећи хармоничну композицију, од наизглед дисхармоничних парова-елемената, ауторка синтетизује уметност и природу, упућујући нас на важност синхронизитета као појаве.

Уметност попут благог мелема, омекшава тврде и ојачава омекшале делове карактера. Ако не пробудимо способност заљубљивања у ствари, бића или живот, тешко ћемо доћи до спознаје једног дела тајне овоземаљског битисања, а још мање за живот у потпуности.

Марија Стојадиновић

**ЧУДЕСНИ СВЕТ У ОЧИМА ЈЕДНОГ ШЕСТОГОДИШЊАКА /
Самостална изложба цртежа и скулптура Вукашина Трајковића**

Прва самостална изложба цртежа и скулптура Вукашина Трајковића *ЧУДЕСНИ СВЕТ У ОЧИМА ЈЕДНОГ ШЕСТОГОДИШЊАКА* одржана је у периоду од 12.маја до 20. маја 2017. године.

Пратећи садржај отварања Изложбе обогатили су: Балетски студио КЦК – Плесни студио КЦК и Константин Томичевић, члан Школе говора и глуме КЦК .

Присутне је поздравила заменик градоначелника Града Крушевца Весна Лазаревић, и младом аутору уручила захвалницу.

*Једном, када ми је било шест година, видео сам предивну слику у некој књизи о прашуми, која се звала **Истинске приче**. На слици је био представљен змијски цар како гута неку звер.*

То ме је навело на многа размишљања о пустоловинама у прашуми, па ми је једном пошло за руком да оловком у боји начиним свој први цртеж.

Антоан де Сент Егзипери

Вукашин Трајковић је рођен 2010. године у Крушевцу. Члан је Ликовног студија КЦК *Маја Олић* од 2016. године. Црта и ваја од четврте године. Добитник је треће награде на ликовном конкурс *Мој Војник – Војник Републике Србије*.

Вукашин спада у изразито обдарену децу чији раскошан таленат изазива дивљење, а његов ликовни израз превазилази креативни потенцијал једног шестогодишњака. Он показује посебно интересовање за цртање и вајање, а мотиви који привлаче његову пажњу најчешће припадају животињском царству. За његов узраст фасцинантна је компатибилност цртежа и вајарских форми. Његови цртежи као код зрелих аутора, вајара, представљају скице за скулптуре. Тродимензионалност у цртежу је присутна, без обзира на крајњу намеру младог аутора. Да ли ће цртеж бити полазиште за настанак скулптуре или ће егзистирати као независна ликовна целина?

Вукашин подједнаку умешност показује и у коришћењу боје. Вредни су помена пејзажи, и начин на који он третира површину, попут скице за пејзаж Пола Сезана (*Paul Cézanne*).

Креативно понашање и креативна продукција код деце спадају у феномен, а нарочито фасцинира специфична комбинација интелектуалних, вољних и емоционалних чинилаца. Креативан процес представља процес реструктурирања претходних искустава и оних из најранијег детињства. Дечија игра и изражавање кроз цртеж, основе су креативности и стваралаштва у овом узрасту.

Деца од малих ногу активно уче уз безброј покушаја, падова, грешака, нових идеја, стално испитујући свет око себе. Одрасли треба да охрабрују децу у том активном развоју, а не да у потпуности управљају дечјим развојем или да им препуштају да сама усвајају нова знања и вештине.

Дуго ми је требало да схватим одакле је дошао. Чинило ми се да мали принц, који ми је постављао многа питања, никада није чуо моја...

(Антоан де Сент Егзипери)

Марија Стојадиновић